

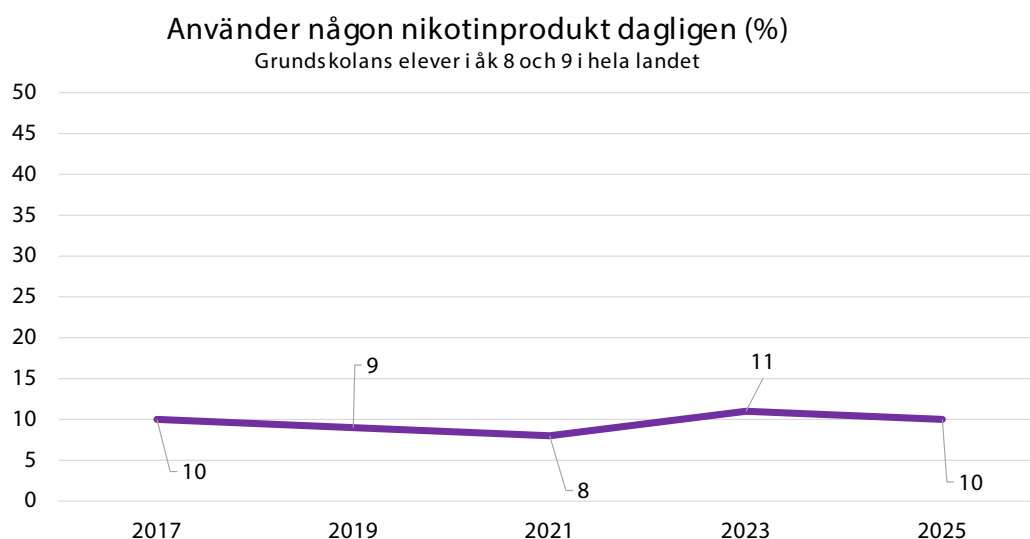

ANVÄNDNINGEN AV NIKOTIN- PRODUKTER FÖRR OCH I DAG

I den här uppgiften granskas den dagliga användningen av nikotinprodukter (cigaretter, snus, e-cigaretter, nikotinpåsar) bland elever i årskurs 8 och 9 i grundskolan. Ni får fundera på vilka faktorer som har påverkat förändringen i användningen. Tolka diagrammet med de nationella resultaten från Hälsa i skolan enkäten och svara på följande frågor:

- 1.** Under vilket år var den dagliga användningen av nikotinprodukter som lägst bland elever i årskurs 8 och 9? Och under vilket år var den dagliga användningen som högst?
- 2.** Vad kan förändringarna i den dagliga användningen av nikotinprodukter ha för orsaker?
- 3.** Hur tror ni att statistiken kommer att se ut år 2030? Varför?

Tabell 1: Andelen ungdomar i årskurs 8 och 9 i grundskolan som dagligen använder en eller flera nikotinprodukter (%)

NIKOTINPRODUKTERNAS EFFEKTER

Användningen av nikotinprodukter påverkar inte bara människans hälsa och välmående, men också miljön, andra människor och djur. Hittar ni på **vilken koppling bilderna nedan har till nikotinprodukternas effekter**? Hittar ni dessutom på andra sätt på vilka nikotinprodukter påverkar miljön?

HUGO, OLIVIA OCH VANAMO

Läs en av situationsbeskrivningarna nedan i taget. **Diskutera** frågorna som gäller situationen. **Skriv** därefter era svar på svarsformuläret.

1. Hugo har nyss börjat i sjunde klass i en ny skola. Några elever i hans skola har börjat använda snus. De har också bjudit Hugo på snus, men han har tackat nej. Hugo har undrat om han borde pröva på snus en gång i varje fall. Bara för att visa de andra att han klarar av det.

- A)** Vilka följder kan det ha om Hugo prövar på snus? Räkna upp minst fyra följder.
- B)** Vad tycker ni att Hugo borde göra?
- C)** Varför är det ibland svårt att hålla fast i sin egen åsikt?

2. Olivia är oroad över sin storasyster Sofia. Sofia har rökt cigaretter redan i ett par års tid. Under den senaste tiden har Sofia börjat röka i smyg också hemma. Sofia smiter snabbt ut på gården så att mamma inte märker någonting. Olivia undrar hur mamma inte känt lukten av tobaksrök i Sofias kläder. Olivia är oroad eftersom man berättat i skolan att rökning är skadligt för den som röker och för omgivningen. Olivia vill inte göra Sofia arg, och därför har hon inte sagt någonting till mamma.

- A)** Vad tycker ni att Olivia borde göra?
- B)** Vilka tankar och känslor kan det väcka om närstående människor använder nikotinprodukter? Med vem kan man tala om dem?

3. Vanamo och hans vänner har sett snygga videor som klasskompisar publicerat på TikTok med tricks som gjorts med ångan från en vape. Vanamo har också börjat bli intresserad av att skaffa en vape och göra ångtricks, men hans vänner påminner honom om att läraren berättat på lektionen att nikotinprodukter är förbjudna för unga under 18 år på grund av att nikotinprodukter är skadliga. Vanamo har sett att bekanta unga säljer vapes på webben trots åldersgränsen, och därför skulle också han kunna köpa en.

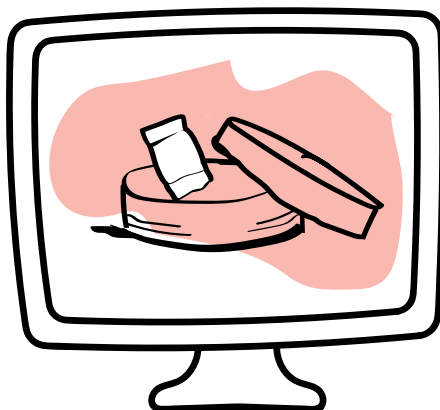
- A)** Vilka risker medför det om man köper en vape (dvs. en e-cigarett) av en förmedlare?
  - B)** Vilka negativa effekter kan användning av en vape ha för Vanamo?
-

BERÄTTELSEN OM TOBAK

Börja med att läsa serien Berättelsen om Tobak. Svara därefter på frågorna nedan.

1. Vad tycker ni att var den mest överraskande punkten i berättelsen? Lärde ni er någonting nytt, som ni inte visste om tidigare?
2. Reklam för tobaks- och nikotinprodukter förbjöds i Finland år 1978. Ändå kan man se människor som använder nikotinprodukter till exempel i TV-program, filmer och i de sociala medierna. Har användningen av nikotinprodukter som visas i medierna någon inverkan på att unga provar på nikotinprodukter? Vad tror ni?
3. Berättelsen handlar om tobaksväxtens beroendeframkallande beståndsdel, nikotinet. Nikotinberoende är en av orsakerna till att människor fortsätter att använda nikotinprodukter trots att de vet att produkterna är skadliga. Vilka andra orsaker än beroende kan det finnas att fortsätta använda nikotinprodukter?
4. Fundera på en situation där du eller din vän blir bjuden på tobak, snus eller någon annan nikotinprodukt. Hitta på ett bra sätt att tacka nej till dem.

SANT ELLER FALSKT?

Läs ett av påståendena nedan i taget. Fundera vid varje påstående om påståendet är **sant eller falskt**. Hur motiverar ni era svar?

1. Över 90 procent av alla vuxna som röker har börjat röka när de var minderåriga.
2. Snus är en nikotinprodukt som används i munnen, under överläppen.
3. E-cigarett dvs. vapes kan också innehålla nikotin.
4. En lärare får ingripa om en elev använder snus.
5. Var och en bestämmer själv om de använder nikotinprodukter eller inte.
6. Det är tillåtet att ge snus till en kompis.
7. Snus förbättrar idrottsprestationen.
8. Användning av nikotinprodukter kan orsaka illamående.
9. Tobaksfimpen är det vanligaste skräpet i världen.
10. Företag som tillverkar tobak och nikotinprodukter har nytta av vapevideor som unga lägger ut på sociala medier.

BUENO KONTROLLBANA – Nikotin

1.

ANVÄNDNINGEN AV NIKOTINPRODUKTER FÖRR
OCH I DAG

1. Lägst: _____ Högst: _____

2. _____

3. _____

2.

NIKOTINPRODUKTERNAS EFFEKTER

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

3.

HUGO, OLIVIA OCH VANAMO

1. A) _____

B) _____

C) _____

2. A) _____

B) _____

3. A) _____

B) _____

4. BERÄTTELSEN OM TOBAK

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. SANT ELLER FALSKT?

Kryssa för rutan

1. Sant Falskt

6. Sant Falskt

2. Sant Falskt

7. Sant Falskt

3. Sant Falskt

8. Sant Falskt

4. Sant Falskt

9. Sant Falskt

5. Sant Falskt

10. Sant Falskt

EXTRA UTRYMME FÖR ATECKNINGAR VID BEHOV
